

DPH – Modul eLearning 9

OSLOBODENIE OD DANE

Poznatky z kurzu

Toto je užitočné zhrnutie najdôležitejších informácií z kurzu.

Tento e-learningový kurz vychádza z právnych predpisov EÚ v oblasti DPH v platnom znení od 01.01.2020 (smernica Rady o spoločnom systéme DPH, smernica Rady o pravidlách pre vrátenie DPH a vykonávacie nariadenie Rady o spoločnom systéme DPH).

Tento modul je súčasťou rozsiahlejšieho kurzu o DPH a pozostáva z nasledujúcich častí:

- Úvod
- Územie
- Zdaniteľná osoba
- Transakcie
- Miesto zdaniteľnej transakcie
- Digitálne služby a zjednodušený režim jednotného kontaktného miesta (MOSS)
- Zdaniteľná udalosť a základ dane
- Sadzby
- **Oslobodenie od dane**
- Právo na odpočítanie dane
- Vrátenie dane
- Povinnosti

Tento kurz sa venuje otázke: „Čo nezdaňovať a prečo?“

1. Ciele vzdelávania

Na konci školenia budete vedieť:

- **kde je oslobodenie od dane uvedené v smernici o spoločnom systéme DPH:** po zodpovedaní otázok „Kto?“, „Kde?“, „Kedy“ a „Na čo?“ je potrebné spýtať sa „Čo nezdaňovať a prečo?“,
- čo je **oslobodenie od dane:** DPH sa musí uplatniť vždy, keď transakcie podliehajú DPH, pokiaľ nie sú od DPH oslobodené,
- uviesť, čo oslobodenie od dane môže znamenať pri uplatnení zásady **daňovej neutrality** v dodávateľskom reťazci: ak sú transakcie oslobodené od dane, **dodávateľ spravidla nemôže odpočítať DPH zaplatenú** pri nákupoch,

- aká je úloha členských štátov, pokiaľ ide o možnosti, ktoré im poskytuje smernica o spoločnom systéme DPH, keďže majú možnosť zaviesť **dodatočné podmienky** pre oslobodenie transakcií od dane,
- opísať význam skúmania vlastného **vnútroštátneho práva** podľa zásad harmonizácie a daňovej neutrality, ustanovenia Spoločenstva a potrebu zamedzenia akýmkoľvek možným daňovým únikom, vyhýbaniu sa plateniu daní alebo zneužívaniu daní,
- uviesť **rôzne typy oslobodenia od dane**: vo vnútri členského štátu, v rámci Spoločenstva, medzinárodné, najmä s ohľadom na právo na odpočítanie dane,
- že oslobodenie od DPH nemusí nevyhnutne znamenať výhodu, pretože **oslobodenie od dane** bude mať vo väčšine prípadov **vplyv na právo na odpočítanie dane**.

2. Čo je oslobodené od dane

V prípade transakcií, na ktoré sa vzťahuje daň, sa DPH musí účtovať vo všetkých prípadoch s výnimkou prípadov, keď je transakcia oslobodená od dane.

V smernici o spoločnom systéme DPH sa uvádza spoločný zoznam transakcií oslobodených od dane, ktoré možno rozdeliť do **troch kategórií**:

- transakcie vo vnútri členských štátov,
- transakcie v rámci Spoločenstva,
- medzinárodné transakcie.

Na to, aby sa tieto výnimky mohli uplatniť, musia byť splnené osobitné podmienky. **Dodatočné podmienky** pre oslobodenie transakcií od dane však stanovujú členské štáty.

2.1. Transakcie vo vnútri členských štátov

Transakcie oslobodené od dane vo vnútri členských štátov zahŕňajú:

- 1) **činnosti vo verejnom záujme oslobodené od dane**, ako sú lekárske, poštové služby, vstup do múzea atď. (čl. 132 - 134);
- 2) **činnosti oslobodené od dane**, ako sú: **poistenie, finančné služby, poštové známky a kolky, hazardné hry, služby týkajúce sa nehnuteľného majetku** (čl. 135). S oslobodením od dane pre ďalšie činnosti súvisí právo na uplatnenie možnosti zdaňovať určité transakcie: členský štát môže zdaniteľnej osobe povoliť, aby účtovala DPH namiesto oslobodenia jej dodaní od dane (t. j. dodanie budov, pozemkov, prenájom nehnuteľností) (čl. 137);
- 3) **Operatívne výnimky**. Napríklad v situácii, keď lekár predáva klinický prístroj, pri ktorom nebola DPH na vstupe odpočítateľná v čase jeho nadobudnutia (čl. 136).

2.2. Transakcie v rámci Spoločenstva

Transakcie v rámci Spoločenstva možno rozdeliť do troch kategórií:

- 1) **dodanie tovaru v rámci Spoločenstva (čl. 138),**
- 2) **nadobudnutie tovaru v rámci Spoločenstva (čl. 140),**
- 3) **prepravné služby v rámci Spoločenstva (čl. 142).**

Všeobecné pravidlo v rámci Spoločenstva znie: keď sa tovar dodáva medzi členskými štátmi, **dodanie** bude **oslobodené od dane v členskom štáte odoslania**, zatiaľ čo **nadobudnutie** bude **zdanené v členskom štáte prijatia**.

Oslobodenie od dane je možné len vtedy, ak je tovar **dodaný zdaniteľnej osobe alebo nezdaniteľnej právnickej osobe** a **odoslaný z členského štátu dodávateľa**.

Príklad: Nemocnica v členskom štáte A nadobudne krv od nemocnice v členskom štáte B. Keďže dodanie krvi v členskom štáte A je oslobodené od DPH, nadobudnutie v rámci Spoločenstva bude takisto oslobodené od dane.

2.3. Medzinárodné transakcie

K medzinárodným transakciám patrí:

- 1) **Vývoz**: cieľom tejto transakcie je konečná spotreba mimo územia DPH, a preto je oslobodená od dane.
- 2) **Dovoz**: vždy, keď tovar vstúpi do EÚ, je potrebné zaplatiť DPH pri dovoze. Nie všetok dovoz sa však zdaňuje. Príklad: dovoz vlastných morských úlovkov rybárskym podnikom.
- 3) **Považované za vývoz**: určité dodanie tovaru a poskytnutie služieb niektorým konkrétnym subjektom sú oslobodené od dane za rovnakých okolností a z rovnakých dôvodov ako dovozy tými istými subjektmi oslobodenými od dane podľa čl. 143 (medzinárodná organizácia, diplomatické dohody). Príklad: Írsky dodávateľ predáva notebooky americkému veľvyslanectvu v meste Pars.
- 4) **Medzinárodná doprava**: oslobodenie od dane sa udeľuje na transakcie, ktoré sa uskutočňujú na území DPH, ale sú spojené s určitými plavidlami používanými na otvorenom mori alebo lietadlami používanými leteckými spoločnosťami, ktoré pôsobia hlavne na medzinárodných trasách.
- 5) **Sprostredkovatelia**: ak sú služby sprostredkovateľa spojené s transakciou oslobodenou od dane, takisto sú oslobodené od dane.
- 6) **Medzinárodný obchod**: na uľahčenie tohto obchodu sa uplatňujú výnimky v situáciách, ktoré umožňujú odloženie zdanenia.

3. Prečo oslobodiť od dane

Členské štáty musia **zaistiť** správne a priame **uplatňovanie oslobodenia od dane**. Musia tiež **zabrániť akýmkoľvek možným daňovým únikom**, vyhýbaniu sa plateniu daní alebo zneužívaniu daní.

V záujme tohto cieľa musia stanoviť podmienky o uplatňovaní oslobodenia od dane (čl. 131).

Oslobodenie od dane znamená výhodu pre zdaniteľné osoby, ktorých transakcie sú oslobodené od dane. Môže mať však **vplyv na právo na odpočítanie**.

Príklad: Banka je zdaniteľnou osobou, ale mnohé zo služieb, ktoré poskytuje, sú oslobodené od dane, to znamená, že pri nich nemôže odpočítať DPH. DPH, ktorá jej vzniká, bude musieť započítať do ceny, a nebude ju účtovať svojim zákazníkom. To znamená, že DPH zahrnutú do ceny služieb poskytovaných bankou nemožno odpočítať.

Nie je to až taký problém, ak je klient súkromnou osobou, ale pre **firmy** to znamená, že budú musieť niesť bremeno **DPH bez toho, aby si DPH mohli odpočítať**, teda ako keby boli konečnými spotrebiteľmi.

Ďalší dôvod, prečo musíte vedieť, ktoré transakcie sú oslobodené od dane, je ten, že to bude **mať vplyv na právo dodávateľov odpočítať si DPH na vstupe**.

Existujú určité výnimky, pri ktorých sa napriek tomu priznáva právo na odpočítanie dane. Preto je potrebné **rozlišovať** medzi **rôznymi typmi oslobodenia od dane**. Ďalšie informácie k tejto téme nájdete v kurze „Právo na odpočítanie dane“.

Ak sú transakcie oslobodené od dane, dodávateľ nemôže odpočítať DPH zaplatenú pri nákupoch. Pri **niektorých transakciách oslobodených od dane**, má však dodávateľ **nárok na odpočítanie dane** (čl. 169).

Sú to:

- 1) Transakcie vo vnútri členských štátov:** poisťovacie a finančné transakcie, ale iba za určitých osobitných podmienok.
- 2) Transakcie v rámci Spoločenstva:** dodanie tovaru v rámci Spoločenstva a preprava tovaru v rámci Spoločenstva vrátane Azorských ostrovov a Madeiry.
- 3) Medzinárodné transakcie:** dodanie služieb spojených s dovozom, ak je hodnota zahrnutá do colnej hodnoty, dodanie tovaru na vývoz, transakcie považované za vývoz, medzinárodná preprava, dodanie služieb poskytovaných sprostredkovateľmi a transakcie medzinárodného obchodu.

Prístup k e-learningovým kurzom, ktoré nepodliehajú obmedzeniam, je možný cez webovú lokalitu EUROPA: https://ec.europa.eu/taxation_customs/eu-training/general-overview_en.

Nezabudnite, že toto je stručné a užitočné zhrnutie najdôležitejších informácií z kurzu. Za autentické sa považujú iba právne predpisy Európskej únie uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie. Komisia nenesie za školenie žiadnu zodpovednosť.